

hírek

Az MNM Villa Romana Balácsa márciusban átadott új tetőszerkezete

MEGÚJULT MÚZEUMI LÉTESÍTMÉNYEK

- ¶ Átadták a balacai Villa Romana épületegyüttes fölé emelkedő fém tetőszerkezetet, amely teljesen lefedi és védi az ország egyik legnagyobb római kori magánbirtok-központját, annak belső tereit, benne az európai hírnű mozaikokkal és falfestményekkel. A Magyar Nemzeti Múzeum állagvédelmi, kárelhárítási és közmű-korszerűsítési beruházása ötszázmillió forintból valósult meg, s ezáltal újra látogathatóvá válik a villagazdaság.
- ¶ Felújítás után megnyílt a Blaskovich Kúria főépülete Tápiószelén. Az épület 180 millió forintos felújításának költségét az Agrárminisztérium finanszírozta. A hetven éve alapított Blaskovich Múzeum az ország egyetlen, a második világháborút berendezésében is sértetlenül átvészelő kúriamúzeuma. Állandó kiállítása a maga nemében páratlan gazdagságban őrzi a 19. századi magyar köznevelés kultúráját, tárgyi emlékanyagát.
- ¶ Átadták a Göcseji Múzeum pincétől a padlásig felújított főépületét. A zalaegerszegi múzeumban a megújult állandó kiállítások mellett új közösségi terek is a látogatók rendelkezésére állnak. Az 1892-ben bérháznak épült historizáló épületbe 1962-ben költözött a múzeum, s most négy gyűjtemény is látható az állandó kiállításon: Kisfaludi Strobl Zsigmond szobrászművész, Németh János keramikusművész, Fischer György szobrászművész és Fekete György belsőépítész alkotásai.
- ¶ Megnyílt a több mint ötmilliárd forintból felújított székesfehérvári Szent István Király Múzeum. A 18. századi épületet új köntösbe öltöztették, 21. századi légtechnikát és biztonsági rendszert kapott, és gyakorlatilag bármilyen kiállítás megvalósítható, ami befér a két szinten lévő 17 kiállítóterem mintegy 1800 négyzetméterére. Az 1756-ban épült egykori rendház csaknem háromezer négyzetméteres épülete egykori gazdasági udvarának részbeni beépítésével mintegy 620 négyzetméterrel bővült, ebben az új szárnyban alakították ki a fogadóteret és a kiszolgáló helyiségeket, míg az eredeti épületrészekben szabályozott hőmérsékletű és páratartalmú kiállítóterek jöttek létre.
- ¶ Látogatható a Magyar Nemzeti Bank Pénzmúzeuma a frissen megújult Postapalotában. A kiállítások ingyenesek, de látogatásuk előzetes regisztrációhoz kötött. A pénz történetét, valamint a pénzgazdálkodás működését és jövőjét bemutató, 2400 négyzetméteres, interaktív kiállítást a legmodernebb múzeumpedagógiai és digitális technológiákkal szerelték fel. A látogatók az MNB történetét is megismerhetik az élményalapú tudásközpontban, amelynek gyűjteményi, muzeológiai ambíciói is vannak.
- ¶ Megújult a Jókai Mór Emlékszoba és Táház Tardonán, ahol az író az 1848–1849-es

szabadságharc után néhány hónapig rejtőzött, s bujdosásának állít emléket a kiállítás. A tájház korszerű fűtést kapott, és kialakítottak benne egy régi egyházi iskola mintájára berendezett közösségi teret, ahol interaktív foglalkozások, illetve helytörténeti órák is helyet kaphatnak. (MC)

GYARAPODÓ KÖZGYŰJTEMÉNYEINK

- ¶ A zalaegerszegi Göcseji Múzeum egy íróasztalt és egy hozzá tartozó szekrényt kapott ajándékba, melyet az ősszel nyíló látogatóközpontban, a Mindszentyneumban helyeznek majd el. A Mindszenty József által rövid ideig használt bútorok 1957-ben, a budai Hercegprímási Palota épületének államosítása után az akkori Fővárosi Kefe- és Seprűgyártó Vállalathoz kerültek, s most e cég adományozta őket a múzeumnak.
- ¶ Az isaszegi csata 173. évfordulóján adott át egy szabadságharc korabeli ágyúgolyót a Magyar Honvédség tüzszerész ezredének parancsnoka az Isaszegi Múzeumnak. Az 1849-ből származó, lőport tartalmazó, 15 centiméter átmérőjű, 11 kilogrammos ágyúgolyó egy helyi építkezésen került elő.
- ¶ Bernáth Aladár 1920 és 1936 között tevékenykedett Zemplén vármegye alispánjaként. Az őt ábrázoló, Zilahi Pogány Lajos által festett olajkép a dédunoka, Stephen Bernath felajánlásából került a Kazinczy Ferenc Múzeum gyűjteményébe.
- ¶ Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas tudós 236 darabból álló fotó- és irathagyatékát vásárolta meg a Magyar Nemzeti Múzeum egy debreceni magánszemélytől, 250 ezer eurót (mintegy 90 millió forintot) fizettek érte.

¶ Tizenegy hímes tojást adományozott Csízy Istvánné tojáskarcoló népi iparművész hagyatékából a Balatoni Múzeumnak a keszthelyi Népművészeti Alkotóház. A csodás tojások a Népművészeti Látványtár több mint százéves gyűjteményét gazdagítják.

¶ A tiszaföldvári Fazekas Eszter nagypapa hagyatékát ajánlotta fel a Tiszazugi Földrajzi Múzeumnak: Kopa Zsigmond 1905 és 1907 között járt Budapestre a Székesfővárosi Községi Iparrajziskola (a mai Kisképző, a Magyar Képzőművészeti Egyetem Gyakorlóiskolája) téli tanfolyamára. A több mint háromszázötven dokumentumból, könyvből, rajzból álló anyagot, tankönyveket, építészeti mintalapokat, rajzokat a múzeum őrizheti és kutathatja ezután. (MC)

ÚJ VEZETŐK MÚZEUMI INTÉZMÉNYEK ÉLÉN

- ¶ Szende László vette át Kassai Hajnaltól a Múzeumi Főosztály irányítását az Emberi Erőforrások Minisztériuma Kultúráért Felelős Államtitkárságán. Szende László korábban a Nemzeti Múzeumban dolgozott a Közpon-ti Adattár és Digitális Képtár vezetőjeként, de kurátorként, kutatóként éppúgy gazdag tapasztalatra tett szert pályája során, mint múzeumszervezeti ügyekben.
- ¶ Újabb öt évre Ábrahám Leventét bízta meg a kaposvári Rippl-Rónai Múzeum vezetésével a város közgyűlése. A különböző beosztásokban 1985 óta a múzeumban dolgozó szakember egyedülként adott be érvényes pályázatot az igazgatói posztra.
- ¶ A nyíregyházi Jósza András Múzeum vezetésére újabb öt évre kapott bizalmat Rémiás Tibor.

A régi-új igazgató egyik legnagyobb feladata a múzeum – és a kiállítások – két évig tartó felújítása lesz. (MC)

ELISMERT MÚZEUMOK ÉS MUNKATÁRSAIK

- ¶ A Magyar Érdemrend középkeresztje polgári tagozata kitüntetést kapott Baán László közgazdász, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója, a Liget Budapest Projekt miniszteri biztosa, Kubassek János Móra Ferenc-díjas geográfus, a Magyar Földrajzi Múzeum igazgatója, valamint Rockenbauer Zoltán etnológus, művészettörténész, a Múcsarnok kurátora.
- ¶ Magyar Érdemrend lovagkereszt (polgári tagozat) kitüntetésben részesült Pusztai Tamás régész, a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti örökségvédelmi főigazgató-helyettese, Rezi-Kató Gábor, a Magyar Nemzeti Múzeum általános főigazgató-helyettese és Tomka Gábor, a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményi főigazgató-helyettese, Estók János, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum főigazgatója, valamint Szarvas Zsuzsanna, a Néprajzi Múzeum korábbi főigazgató-helyettese.
- ¶ Magyar Arany Érdemkereszt kitüntetést adományoztak Tumpek Etának, a Néprajzi Múzeum Műtárgyvédelmi és Restaurátor Főosztály vezetőjének.
- ¶ Magyar Ezüst Érdemkereszt kitüntetést vehetett át Müllerné Lovas Krisztina történész, szakmuzeológus (MNM), Bak Andrea kiállításrendező csoportvezető (MNM), Frankovics Tibor műszaki főosztályvezető (MNM), valamint Kis Zoltán, a Néprajzi Múzeum biztonsági főosztályvezetője.

¶ Nagy Veronika nyugalmazott néprajzkutató-főmuzeológusnak, a Tornyai János Múzeum egykori igazgatójának adományozta Signum Urbis Honorantis kitüntetését Hódmezővásárhely Megyei Jogú Város.

¶ Frazon Zsófia muzeológus nyerte a Horváth Művészeti Alapítvány kritikusi díját, megosztva Miklósvölgyi Zsolttal, az *Artportal* új főszerkesztőjével.

¶ Különdíjas lett kultúra kategóriában az Év honlapja versenyben a Balatoni Múzeum weboldala.

¶ A Magyar Művészeti Akadémia Művészeti Írói Díjat adományoztak Nátyi Róbertnek, a szentesi Koszta József Múzeum művészet-történészenek, az SZTE Bartók Béla Művészeti Kar dékánjának. Szegő György DLA, a Múcsarnok művészeti igazgatója, építész, látvány- és díszlettervező, művészeti író az MMA 2021. évi Kováts Flórián Emlékérmét vette át.

¶ A 2021. év Társadalmi innovációja címben részesítette a Nagykőrösi Arany János Kulturális Központ, Könyvtár és Muzeális Gyűjteményt az Emberi Erőforrások Minisztériuma.

¶ Igor és Ivan Buharov (Szilágyi Kornél és Hevesi Nándor) filmterve nyerte el az idén először átadott Kassák kortárs művészeti díjat. A 1,5 millió forintos elismerésre az avantgárd mozgalmak és Kassák Lajos művészetszemléletéhez kötődő pályaművekkel lehetett nevezni. Az elkészült művet a Kassák Múzeum mutatja be önálló kiállításon 2023-ban. (MC)

ÚJ DIGITÁLIS KIÁLLÍTÁSOK

¶ 2021 szeptemberétől volt látható az Evangélikus Országos Múzeumban a *Szeretetnek eledele – a tápláléktól a teljes közösségig* című

időszaki kiállítás, mely több korábbi kiállítás (*Kik a cipszerek?*; *Emlék – tárgy – alkotás*; *Pulszky Ferencz ajándoka*) digitális változatával együtt már beköltözött a múzeum honlapjára (eom.lutheran.hu).

¶ Újabb virtuális kiállítás került fel a szegedi Móra Ferenc Múzeum honlapjára: a tárlat a szegedi fényképészek és fotóstúdiók, azaz a régi fényírók és fényirdák világát mutatja be. Megjelennek Letzter Lázár, Lauscher Lipót és Keglovich Emil felvételei, amelyek komoly korlenyomatként fontos részei Szeged történetének. A virtuális tárlat a fotósok és műtermek mellett sokszínű fotókollekciót is bemutat Szeged múltjából. (moramuzeum.hu)

¶ A hetvenes évek formatervezését és edénykultúráját bemutató egykori kiállítás darabjai jelennek meg az Iparművészeti Múzeum gyűjteményi adatbázisában *Egy tervezési kísérlet tárgyai: Házgyári konyhaprogram* címmel. A bőséges képanyaggal kísért tárgylistát és a szöveget Novák Piroska főmuzeológus állította össze (gyujtemeny.imm.hu/virtualis-kiallitas).

¶ *Castrum Virtuale – Időutazás a fenékpusztai római erődben* címmel került fel a Balatoni Múzeum honlapjára a legújabb virtuális kiállítás. A 4. században épült római erőd az avar korig (7. századig) lakott volt; a kiállítás az erőd és épületei virtuális rekonstrukciójára vállalkozik (balatonimuzeum.hu/kiallitasok). (MC)

SZOMBATHELYI

TÁRLATVEZETŐ APP

¶ Multimédiás tárlatvezető alkalmazás segítségével tekinthető meg több szombathelyi múzeum kiállítása: a Savaria Múzeumban,

a Smidt Múzeumban, az Iseum Savariensisben, a Romkertben és a Vasi Skanzenben is használható az az applikáció, amelyet az Európai Unió hárommillió forintos vissza nem térítendő támogatásával épített ki a múzeumi szervezet. A Guide Now applikációt letöltve saját digitális eszközeiken, mobiltelefonjukon vagy tabletjükön keresztül férhetnek hozzá a felkínált több száz médiatartalomhoz a látogatók, az alkalmazás használatához nincs szükség internetkapcsolatra, a rendszer WiFi-kapcsolaton keresztül az intézmények saját belső szerveréről szolgálja ki az eszközöket. (NYUGAT.HU)

AZ ÉPÜLET AZ EGYHÁZÉ, A GYŰJTEMÉNY NEM

¶ A Református Egyházkerület visszakapta ugyan a nagyenyedi Bethlen Gábor Kollégium épületét, ám a természettudományi gyűjteményét nem, ezért pert indított. A kollégium négy termében működő Természettudományi Múzeumban – amelyet eddig a város jelképes összegért bérelt az egyháztól – Románia egyik legrégebbi és legnagyobb ásvány-, növény- és állattani gyűjteménye található. A legfelsőbb bíróság jogerős, másodfokú ítéletében a város javára döntött, így a gyűjteményt továbbra is Nagyenyed városa kezeli. (HVG.HU)

RESTAURÁTOR MŰHELYMUNKA CSÍKSZEREDÁN

¶ Tizenkét szakember bevonásával szerveztek restaurátor workshopot a Csíki Székely Múzeum munkatársai. Az ötnapos eseményen a szakmai tapasztalatok megosztása mellett

konkrét helyreállítási munka is zajlott különböző múzeumi tárgyakon. A Nemzeti Kulturális Alap által támogatott eseményre nagyszombeni, jászvásári, marosvásárhelyi, temesvári, szucsávai, valamint csíkszeredai múzeumok és egyetemek szakemberei kaptak meghívást, hogy festett fatábla, szobor és vászonkép restaurálása témakörében osszák meg egymással tapasztalataikat. (MASZOL.RO)

MAGYAR GÉNIUSZ PROGRAM INDULT

¶ A magyar kulturális örökség tekintélyes részét a vidéki múzeumok őrzik, ezen értékeket azonban többnyire csak a helyben élők ismerik. A Magyar Vidéki Múzeumok Szövetsége kezdeményezésére a vidék legrepresentatívabb tárgyai egy nagyszabású tárlaton mutatkozhatnak meg. A Petőfi 200 emlékévként keretében, 3,5 milliárd forintos kormányzati támogatásból megvalósuló vándorkiállításon 67 intézmény 154 történeti, régészeti, néprajzi és művészettörténeti műtárgya mesél a látogatóknak az elmúlt két évezredről. A Kecs-kemétről induló, majd Gyula, Debrecen, Győr, Szombathely, Szekszárd és Eger érintésével Budapestre is eljutó különleges vándorút 2023 végén zárja útját. (PETOFI.HU)

MEGÚJULT AZ ÓBECSEI VÁROSI MÚZEUM

¶ A 2021-ben megkezdett munkálatok során a vajdasági múzeum bejárati terét és a kistermet teljesen felújították. Az elektromos vezetékek cseréje és korszerű világítás kialakítása után került sor többek közt a nyílászárók

cseréjére, a padlózat javítására. A felújítások összértéke mintegy három és fél millió dinárt tett ki, amelyet részben a helyi önkormányzat, részben pedig a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt. biztosított. (RTV.RS)

ÚJ HUNDERTWASSER MÚZEUM NYÍLT

¶ Bécs után Új-Zélandon, Whangareiben működik a világ második Hundertwasser múzeuma. Az épület a művész 1993-ban készült tervei alapján valósult meg: egyik részében a Hundertwasser Magánalapítvány jóvoltából kölcsönkapott Hundertwasser-művek, a másik részben maori kortárs galéria kapott helyet. A görbe vonalairól, természetközeli épületeiről, vidám színekkel tarkított alkotásairól híres osztrák művészt szoros kapcsolat fűzte Új-Zélandhoz, 1976-ban telepedett le az országban, amely második otthonává vált. 1986-ban megkapta az állampolgárságot, és 2000-ben bekövetkezett halála után kívánságának megfelelően a szigetországban temették el. (TURIZMUSONLINE.HU)

HIDEGHÁBORÚS KIÁLLÍTÁS ÉSZAK-KOMÁROMBAN

¶ A Matica slovenská komáromi székháza alatti, használatból kiiktatott légópincében megnyíló tárlat két helyiségében a komáromi Víztorony építésének 120. évfordulójáról emlékeznek meg, míg a szocialista Csehszlovákia légópincéjét az 1970-ben érvényes, legszigorúbb szabványoknak megfelelően rekonstruálták. A kíséretet a helyi Slovenskí rebeli elnevezésű színjátszócsoporthoz tagjai biztosítják korabeli úttörőruhába öltözve.

A látogatók egy valódi riadót is átélhetnek, kipróbálhatják a gázárcokat, a legmerészebbek egy éjszakát is eltölthetnek majd a korabeli tárgyakkal berendezett lakásban, a páncélozott ajtó mögött. (FELVIDEK.MA)

KUNSTHALLE PRAHA

¶ A Prága szívében, 5700 négyzetméteren elhelyezkedő magánmúzeum épületét nyolc éve vásárolta meg a Petr és Pavlína Pudil gyűjtő házaspár által létrehozott nonprofit Pudil Család Alapítvány. A Vilém Kvasnička cseh építész által az 1930-as években tervezett transzformátor alállomás épületének felújítását harmincötmillió euró értékben finanszírozta az alapítvány. A csarnokban évente hat-nyolc kiállítást terveznek, amelyeket cseh és külföldi művészekkel, kurátorokkal és intézményekkel együttműködésben alakítottak ki. Küldetésüknek tekintik, hogy hozzájáruljanak a 20. és 21. századi cseh és nemzetközi művészet mélyebb megértéséhez. (THEARTNEWSPAPER.COM)

GYEREKEK AZ UFFIZIBEN

¶ Ha megfelelő módon kommunikálsz a gyerekekkel, felnyithatod a szemüket a művészet csodájára – ez lehetne a mottója a múzeum új kezdeményezésének, az UffiziKidsnek. A gyerekek kérdéseire ezentúl negyven múzeumi önkéntes válaszol, s új weboldal mutatja be a gyerekeknek szóló anyagokat: tematikus útvonalakat többek közt szörnyekről, virágokról és predellákról (az ol-tárképek alsó táblái), gyermekbarát kiállításokról szóló információkat, amelyek közt

szemmagasságban elhelyezett alkotások, egyszerűsített feliratok, játékok találhatóak. (THEARTNEWSPAPER.COM)

NYILVÁNOS MÚZEUMI RAKTÁR ROTTERDAMBAN

¶ A világ nagy múzeumaiban található gyűjteményeknek csak mintegy hat-tíz százaléka van kiállítva, a többit zárt raktárakban tartják, ám a holland kikötőváros múzeumához kapcsolódó hatalmas, tükröződő falú raktárban található 151 ezer műalkotás teljesen hozzáférhető. A depóban őrzik és gondozzák a Museum Boijmans Van Beuningen gyűjteményét, amely 173 éves gyűjtés eredménye. A raktár eredetileg a tárolásra alkalmatlan, vizesedő pincéket váltotta ki, ám a múzeum jelenleg is zajló felújítása alatt is remek szolgálatot tesz. A teljes gyűjtemény négy hónap alatt került a helyére. (ARTDAILY.COM)

ÚJ EURÓPAI MÚZEUMI HÁLÓZAT

¶ A Zeneakadémia is alapító tagja egy új európai múzeumi hálózatnak, amely a zenészek és komponisták emlékházait tömöríti. A most létrejött európai szövetség kezdeményezés alapító dokumentumát Franciaországban írták alá. A hálózat mintegy negyven helyszínt fog össze: alapító tag lett többek közt a bonni, bécsi és badeni Beethoven Ház, a baden-badeni Brahms Ház, a tarragonai Pablo Casals Alapítvány, a granadai Manuel de Falla-központ, a lipcsei Mendelssohn Ház, a turkui Sibelius Ház, a firenzei Bellini Gyűjtemény, a varsói Chopin Intézet, a bougivali Bizet Múzeum és a lisszaboni Amália

Rodrigues Alapítvány. Magyarországról a Liszt Múzeum és a Kodály Múzeum csatlakozott a kezdeményezéshez. Az együttműködés során többek közt művészeti eseményeket, tematikus évadokat, csereprogramokat, fellépéseket szerveznek, archívumokat digitalizálnak. (PAPAGENO.HU)

VISSZASZOLGÁLTATÁSI ELVEK A SMITHSONIANBEN

¶ Eddig nem volt semmiféle egységes szabály a Smithsonian 19 múzeumában az etikátlan forrásból származó kulturális örökség tárgyaitak visszaküldésére, emiatt egyes tárgyak visszaadása elakadt. Európában a restitúciós párbeszéd előre haladottabb, ám az a tény, hogy a Smithsonian – Amerika egyik legbürokratikusabb kulturális intézménye – ilyen kényes témával foglalkozik, annak a jele, hogy végre az Egyesült Államok is cselekedni kezd. Az Ethical Returns Working Group által lefektetett elveket a jóváhagyási folyamat befejeztével idén tavasszal hozzák nyilvánosságra. (NEWS.ARTNET.COM)

SZOLIDARITÁS UKRAJNÁVAL

¶ A londoni Nemzeti Galéria átnevezte, illetve pontosította Edgar Degas rajzának címét Orosz táncosokról Ukrán táncosokra. A rajz hagyományos népviseletben táncolókat ábrázol, hajukban az Ukrajna nemzeti színeit szimbolizáló kék és sárga szalaggal.

¶ Hollandiában az Ermitázs Múzeum 2009 óta működő amszterdami fiókintézménye megszaktította a kapcsolatot orosz anyaintézményével, s Dutch Heritage Amsterdam néven

mostantól népszerű holland művészeti alkotásokat mutat be.

¶ Részben fizikai, részben etikai nehézségeket okoz az Oroszországból kölcsönzött műtárgyak visszajuttatása. Finnország például először megtagadta, hogy átengedje a határán a Franciaországból és Olaszországból visszaküldött művészeti alkotásokat; végül úgy döntöttek, a műtárgyak nem esnek embargó alá.

¶ Számos történelmi hely, vallási helyszín és múzeum szenvedett károkat az ukrajnai háború során, több közülük meg is semmisült az UNESCO jelentése szerint, köztük egy retro számítógépes múzeum és a Kuindzsi Művészeti Múzeum Mariupol városában, valamint az Ivankiv Történelmi és Helytörténelmi Múzeum Kijev mellett. (MUSEUMSASSOCIATION.ORG)

ELHUNYT KOLLÉGÁKRA EMLÉKEZÜNK

¶ 46 éves korában távozott közülünk a Kiskun Múzeum régész-történész muzeológusa, Knipl István. Nyolc évet töltött a múzeumban, feladatai közt a megőrzés-bemutató-gyarártás szerepelt. Irányítása alatt jött létre az új régészeti kiállítás, a természettudományi tanulmánytár, a fegyver tanulmánytár, továbbá a Magyar Béla-émlékiállítás.

¶ 62 évesen váratlanul elhunyt Kriveczky Béla régész. Sokoldalú, áldozatos munkát végző kollégájuk haláláról megemlékezett az ELTE BTK Régészettudományi Intézete, amelynek 1990 és 2005 között volt munkatársa és a kisvárdai Rétközi Múzeum, ahol 2013 és 2019 között dolgozott. (MC)

